

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОЇ ТА ГОСПОДАРСЬКОЇ ЮСТИЦІЇ
КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА
КАФЕДРА ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ПАТЕНТНОЇ ЮСТИЦІЇ

ШЕРЕШЕВСЬКІ ЦИВІЛІСТИЧНІ ЧИТАННЯ: ЗАХИСТ ПРАВ ПРИВАТНОЇ ОСОБИ В УМОВАХ ВІЙНИ

*МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської наукової конференції*

*Одеса,
3 грудня 2025 року*

Одеса
Фенікс
2025

За загальною редакцією
доктора юридичних наук, професора *Є. Харитонова*

Упорядники-укладачі:

Давидова Ірина Віталівна – д.ю.н., проф. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», проф.;
Берназ-Лукавецька Олена Михайлівна – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;
Павлова Вікторія Георгіївна – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;
Лешикова Єлизавета Сергіївна – лаборант кафедри цивільного права НУ «ОЮА».

Організаційний комітет Всеукраїнської наукової конференції:

Харитонов Євген Олегович – д.ю.н., завідувач кафедри цивільного права НУ «ОЮА», член-кореспондент НАПрН України, заслужений діяч науки і техніки України, проф.;
Давидова Ірина Віталівна – д.ю.н., проф. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», проф.;
Зубар Володимир Михайлович – к.ю.н., проф. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;
Кривенко Юлія Василівна – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;
Берназ-Лукавецька Олена Михайлівна – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;
Павлова Вікторія Георгіївна – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;
Матійко Микола Володимирович – к.ю.н., доц. кафедри цивільного права НУ «ОЮА», доц.;
Лешикова Єлизавета Сергіївна – лаборант кафедри цивільного права НУ «ОЮА».

Матеріали видано в авторській редакції.

Повну відповідальність за достовірність і якість поданого матеріалу несуть учасники Всеукраїнської наукової конференції та їхні наукові керівники, які рекомендували ці матеріали до друку.

III 49 **Шерешевські цивілістичні читання: захист прав приватної особи в умовах війни** : матеріали Всеукр. наук. конф. (Одеса, 3 груд. 2025 р.) [Електронне видання] / за заг. ред. Є. Харитонова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2025. – 250 с. – Режим доступу: ...
ISBN 978-617-8763-00-8

Збірник містить результати наукових досліджень, присвячених питанням захисту прав приватної особи. У виданні представлено актуальні теоретичні та прикладні напрацювання, що висвітлюють питання окремих аспектів захисту прав приватної особи, удосконалення механізму правового регулювання, створення нових правових інститутів, доповнення чинних нормативно-правових актів, що своєю чергою додатково актуалізує оновлення цивільного законодавства на підґрунті загального концепту приватного права.

Збірник адресовано студентам, викладачам, науковцям і всім, хто цікавиться теорією, практикою, історією та перспективами розвитку правової науки.

УДК 347.1/7

Станкевич Андрій Володимирович ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ЕЛЕКТРОННА (ЦИФРОВА) ПОСЛУГА» ЯК ОБ'ЄКТА ЕЛЕКТРОННОГО ОБІГУ	213
Стрілець Михайло Ігорович ДО ПИТАННЯ ПРО ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДЕННЯ ФРІЛАНС- ДОГОВОРІВ НА МІЖНАРОДНИХ ПЛАТФОРМАХ	216
Токарева Віра Олександрівна ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЦИФРОВОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ	219
Фірчук Василь Русланович ДОГОВІР БУДІВЕЛЬНОГО ПІДРЯДУ В СУЧАСНІЙ ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ: НОРМАТИВНЕ ЯДРО, ВИКЛИКИ ДИНАМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА РОЛЬ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ	223
Халдай Ілля Віталійович ОСОБЛИВОСТІ СТЯГНЕННЯ ЗБИТКІВ ЗА НЕВИКОНАННЯ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	227
Харитонов Євген Олегович, Харитонova Олена Іванівна ЗАХИСТ ПРАВ ПРИВАТНОЇ ОСОБИ ПІД ЧАС ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ: КОЛІЗІЇ ТА СОЛІДАРНІСТЬ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ	231
Шайхет Олена Петрівна ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЯ ПРОЖИВАННЯ ДИТИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	236
Шамота Олександр Володимирович ЗАХИСТ ВІД ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНОГО НАСИЛЬСТВА В СІМ'Ї: ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРАВОВИХ МЕХАНІЗМІВ	240
Швець Михайло Олександрович ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ «ЗЕЛЕНОЇ» ЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ	243
Шовкун Кристина Ігорівна ПОНЯТТЯ ТА ПРАВОВА ПРИРОДА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК ОБ'ЄКТА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ	247

*Стрілець Михайло Ігорович,
аспірант кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська
юридична академія»*

ДО ПИТАННЯ ПРО ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДЕННЯ ФРІЛАНС-ДОГОВОРІВ НА МІЖНАРОДНИХ ПЛАТФОРМАХ

Стрімкий розвиток цифрової економіки та глобалізаційних процесів зумовив трансформацію традиційних форм зайнятості та договірних відносин. Одним із найбільш показових феноменів сучасного ринку праці є фріланс, що реалізується переважно через міжнародні онлайн-платформи (Upwork, Freelancer, Fiverr, Toptal тощо). Такі платформи виступають посередниками між замовниками та виконавцями, які можуть перебувати у різних юрисдикціях, що породжує складні правові питання у сфері приватного права.

Актуальність дослідження обумовлена відсутністю уніфікованого підходу до правової природи фріланс-договорів, специфікою їх укладення в електронній формі, проблемами визначення застосовного права та юрисдикції, а також необхідністю захисту прав сторін у транскордонних договірних відносинах. Для України ці питання мають особливе значення з огляду на значну кількість українських фахівців, які надають послуги через міжнародні фріланс-платформи.

Фріланс-договір у загальному розумінні є цивільно-правовим договором, за яким одна сторона (фрілансер) зобов'язується виконати певну роботу або надати послугу іншій стороні (замовнику) за винагороду, без включення фрілансера до штату замовника та без виникнення трудових правовідносин.

У контексті приватного права фріланс-договори можуть кваліфікуватися як: договори про надання послуг; договори підряду; змішані договори.

Визначальною ознакою є автономія волі сторін та відсутність елементів підпорядкування, характерних для трудових відносин. Разом із тим, на практиці межа між цивільно-правовими та трудовими договорами у сфері фрілансу є доволі розмитою, що зумовлює ризики перекваліфікації таких відносин.

Особливістю фріланс-договорів на міжнародних платформах є їх багатосторонній характер: фактично поряд із замовником і виконав-

цем у правовідносинах бере участь платформа, яка встановлює стандартизовані умови користування та правила укладення договорів.

Міжнародні фріланс-платформи виконують функцію цифрового посередника, забезпечуючи технічну можливість укладення договору, комунікацію сторін, платіжні сервіси та механізми вирішення спорів. Правовий статус платформи зазвичай визначається її умовами користування.

З позиції приватного права платформа, як правило, не є стороною основного фріланс-договору, однак істотно впливає на його зміст. Платформа: встановлює типові умови договору; визначає порядок оплати та утримує комісію; може виступати номінальним платіжним агентом; запроваджує внутрішні механізми санкцій та блокування акаунтів.

Таким чином, виникає своєрідна «трикутна» модель правовідносин, у якій свобода договору фрілансера та замовника істотно обмежується регламентами платформи.

Фріланс-договори на міжнародних платформах укладаються виключно в електронній формі, шляхом приєднання до умов платформи та акцепту конкретної пропозиції. Такий механізм відповідає концепції договорів приєднання.

Електронна форма договору передбачає: ідентифікацію сторін через облікові записи; використання електронних повідомлень як способу вираження волі; фіксацію умов договору в цифровому середовищі.

З точки зору українського цивільного права, електронна форма договору визнається рівнозначною письмовій за умови дотримання вимог законодавства про електронні правочини. Водночас у міжнародному аспекті постає питання визнання електронного договору доказом у разі судового спору.

Однією з ключових проблем є визначення застосовного права до фріланс-договорів, укладених між сторонами з різних держав. Як правило, платформи прямо передбачають застосування права певної юрисдикції (частіше за все – права США або Англії та Уельсу).

Такий підхід ґрунтується на принципі автономії волі сторін, однак на практиці фрілансер часто не має реальної можливості впливати на вибір застосовного права. Це може призводити до дисбалансу довірливих прав та обов'язків.

Щодо вирішення спорів, платформи зазвичай встановлюють: внутрішні процедури медіації або арбітражу; обмеження доступу до на-

ціональних судів; обов'язковість альтернативних способів вирішення спорів.

З точки зору захисту приватних прав фрілансера такі положення потребують критичної оцінки, особливо у контексті доступу до правосуддя.

Захист прав фрілансера та замовника у межах міжнародних платформ має свої особливості. Основними ризиками для фрілансера є: одностороння зміна правил платформи; блокування акаунту без належного обґрунтування; затримка або втрата винагороди.

Для замовника ризики пов'язані з неналежним виконанням зобов'язань та складністю притягнення фрілансера до відповідальності у транскордонному контексті. У цьому зв'язку особливого значення набуває розвиток договірних механізмів забезпечення виконання зобов'язань, а також удосконалення правового статусу платформ як учасників приватноправових відносин.

Отже, укладення фріланс-договорів на міжнародних платформах є складним приватноправовим явищем, що поєднує елементи договірного, міжнародного приватного та цифрового права. Фріланс-договір за своєю природою є цивільно-правовим договором, однак специфіка платформи як посередника істотно впливає на автономію волі сторін.

Основними правовими особливостями таких договорів є їх електронна форма, стандартизованість умов, транскордонний характер та складність захисту прав сторін. У зв'язку з цим обґрунтованою є необхідність подальшого наукового осмислення фріланс-договорів та розроблення підходів до їх правового регулювання, зокрема в українському приватному праві, з урахуванням європейських та міжнародних тенденцій.